

Jak współpracować ze społecznością szkolną?

Autorka: Mariia Struhanets

Kraków 2020

Od 2019 roku pracuję jako asystentka międzykulturowa w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 162 w Krakowie. Jestem zatrudniona na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu. W naszej szkole uczy się 39 uczniów i uczennic cudzoziemskich, większość z nich pochodzi z Ukrainy, są również uczniowie i uczennice z Białorusi, Czechenii, Rosji i Włoch.

Dydaktyka, opieka i wychowanie

Głównymi obszarami mojej pracy jako asystentki międzykulturowej są: dydaktyka, opieka, wychowanie.

Na początku ważne jest zaznajomienie uczniów i uczennic z systemem nauczania w Polsce i zasadami funkcjonowania w nowej szkole, np. skalą ocen, możliwością poprawiania sprawdzianów, pokazanie biblioteki czy świetlicy szkolnej. Zgodnie z ustalonym z dyrekcją szkoły planem pracy (który, oczywiście, może elastycznie się zmieniać w zależności od dnia i innych czynników), asystuję uczniom i uczennicom cudzoziemskim podczas lekcji, na zajęciach z języka polskiego jako obcego i na zajęciach wyrównawczych - sprawdzam, czy rozumieją, co mówi nauczycielka, a w razie potrzeby tłumaczę, pomagam robić notatki z lekcji, upewniam się, że dziecko ma odpowiednie książki, zeszyty i przybory szkolne, niezbędne do pracy na lekcji. Moim zadaniem, jako asystentki międzykulturowej jest również sprawdzanie – wspólnie z nauczycielką lub nauczycielem - wiedzy nowego ucznia lub nowej uczennicy oraz dobranie zadania domowego adekwatnie do możliwości dziecka.

Drugim ważnym obszarem mojego działania jest opieka. Jako Asystentka międzykulturowa pozostaję w kontakcie z rodzicami uczniów i uczennic cudzoziemskich, jestem też ich przewodniczką i wspieram ich w załatwianiu spraw zdrowotnych i korzystaniu ze wsparcia psychologicznego w szkole. Współpracuję z pedagogiem, psychologiem i higienistką szkolną.

Trzeci obszar mojego działania to wychowanie. Asystentka międzykulturowa pracuje z całym środowiskiem szkolnym i społecznością szkolną - szczególnie na początku nauki nowego ucznia lub uczennicy w nowej klasie. Uczestniczę w zebraniach z rodzicami, pomagam organizować osobne zebrania dla rodziców dzieci z doświadczeniem migracji, biorę także udział w zebraniach rady pedagogicznej oraz w szkoleniach dla pracowników szkoły.

Współpraca z kadrą szkoły

Aby praca Asystentek i Asystentów międzykulturowych w szkole była efektywna, dobrze sprawdza się wyznaczenie przez dyrekcję szkoły osoby (koordynatora lub koordynatorki) odpowiedzialnej za sprawy dzieci cudzoziemskich i za współpracę z asystentkami oraz asystentami. Taka koordynatorka lub koordynator mogą, w imieniu szkoły, ustalać wymagania wobec asystentek i asystentów, dookreślać zakres zadań i obowiązków w pracy z konkretnymi dziećmi i wspólnie je modyfikować w zależności od efektywności podejmowanych działań, postępów uczniów i uczennic oraz liczby nowych dzieci z doświadczeniem migracji, które rozpoczynają naukę w szkole w trakcie roku szkolnego.

Bardzo potrzebna jest ścisła współpraca z wychowawcą, np. kiedy trzeba - w porozumieniu z rodzicami - ustalić godzinę zajęć wyrównawczych czy zebrać pisemne zgody od rodziców. Dobrą praktyką jest obecność Asystentki międzykulturowej podczas zebrań z rodzicami.

Bardzo istotna jest również współpraca z pedagogiem szkolnym, aby na bieżąco rozwiązywać konflikty między uczniami i uczennicami. Jest dla mnie ważne, żeby pokazywać uczniom i uczennicom z doświadczeniem migracji, że zachowania niezgodne z zasadami obowiązującymi w szkole powodują określone konsekwencje - niezależnie od narodowości czy stopnia znajomości języka polskiego.

Współpraca z rodzicami

Rodzice cudzoziemscy często mają ograniczoną wiedzę na temat funkcjonowania ich dziecka w polskiej szkole. Wynika to przede wszystkim z ograniczonej możliwości korzystania z dzienników elektronicznych (np. Mobidziennika czy Librusa) i niedoceniana ich znaczenia w życiu szkolnym. Rodzice (zarówno cudzoziemscy, jak i polscy) czasami przerzucają całkowitą odpowiedzialność za edukację swoich dzieci na szkołę. W takich sytuacjach ważne jest informowanie rodziców o potrzebach dziecka i oczekiwaniach szkoły wobec nich, w zrozumiałym dla nich języku oraz w formie, która umożliwia najbardziej efektywną komunikację, np. przez SMSy, Whatsapp, Viber czy Messenger. Takie formy porozumiewania się z rodzicami są szczególnie pomocne przy załatwianiu pilnych spraw: np. szybkiego przekazania, że następnego dnia trzeba ubrać dziecko do szkoły na galowo albo podpisać zgody na dostosowanie egzaminu do potrzeb dziecka.

Jak obecność w szkole asystentki międzykulturowej wpływa na dzieci z doświadczeniem migracji?

W obecnym roku szkolnym, kiedy do naszej szkoły dołączyło 15 nowych uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji, mój wpływ na nich jest dla mnie bardzo odczuwalny. Dzięki mojej obecności nowe dzieci od pierwszego dnia pobytu w szkole lepiej rozumieją, co się dzieje i dzięki temu chętniej uczestniczą w zajęciach. To do mnie przekierowywane są także bieżące sytuacje dotyczące dzieci, takie jak informowanie ich o zmianie planu lekcji, zmiana sali, zastępstwie, wycieczce czy wspieranie ich w problemach zdrowotnych – zwłaszcza wtedy, kiedy wychowawcy nie ma już w szkole. Dotyczy to także spraw intymnych – np. kiedy uczennicy zaczął okres i nie chce lub może wyjść z toalety.

Uczniowie i uczennice chętnie dzielą się ze mną swoimi wrażeniami dotyczącymi nowej szkoły. Czasem spędzam czas na przerwach słuchając ich historii o nowych znajomościach, zainteresowaniach i problemach – jest to świetna okazja, żeby budować z nimi relacje i dawać możliwość wygadania się, bo nierzadko przez większość czasu, który spędzają w szkole - milczą, szczególnie na początku, kiedy jeszcze mało rozumieją. Dzięki mojej obecności w szkole dzieci cudzoziemskie czują się bezpieczniej.

W mojej pracy najbardziej lubię...

Dni pracy jako asystentka międzykulturowa ciężko umieścić po kategoriach "najlepszy" lub "najgorszy", bo czasem w trakcie jednej przerwy zdarzają się bardzo różne sytuacje.

Jako Asystentka międzykulturowa towarzyszyłam kiedyś rodzicom jednego z uczniów w pierwszej wizycie w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Poczułam wtedy ich zaufanie do mnie – było to dla mnie bardzo ważne. Uczeń, na pytanie psychologa o cel wizyty, odpowiedział wtedy, że "chce

umieć zapanowywać nad swoimi emocjami, żeby lepiej zintegrować się z klasą". To było najpiękniejsze zdanie, które usłyszałam od niego w ciągu sześciu miesięcy naszej wspólnej pracy.

Najbardziej lubię też wzbudzać zainteresowanie moich uczniów i uczennic przedmiotami, z którymi mieli wcześniej niedobre doświadczenie. Lubię znajdować odpowiedzi na pytania, które mają nowi uczniowie i uczennice w mojej szkole. Bardzo często słucham opowieści o nowych kolegach czy koleżankach w szkole – to jest najprzyjemniejsze w mojej pracy jako asystentki międzykulturowej.

Poczucie największego sukcesu mam wtedy, kiedy dziecko chce przychodzić do szkoły. Kiedy nowa uczennica z VII klasy, która nie otrzymywała w domu wsparcia w nauce, na początku naszych wspólnych zajęć mówiła, że nie nadaje się do matematyki i nie będzie robić ćwiczeń, a sześć miesięcy później sama zgłaszała się do tablicy. Kiedy dziewczynka z II klasy, nie znając polskiego języka, pod koniec wspólnych zabaw z klasą (prowadzonych z moim udziałem) miała kolegów i koleżanki. Kiedy uczennica, która początkowo nie chciała chodzić na wycieczki klasowe po pewnym czasie chce pojechać z rówieśnikami na zieloną szkołę. Każda taka sytuacja, jest ogromnym sukcesem - nie tylko Asystentki lub Asystenta międzykulturowego, ale wspólnym – nauczycielek i nauczycieli, wychowawców, pedagogów, a przede wszystkim samego ucznia lub uczennicy.

O autorce:

Mariia Struhanets, asyentka międzykulturowa w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 162 w Krakowie.

Opis pożytecznego doświadczenia powstał w ramach działania Koalicji na rzecz wzmocnienia roli asystentek i asystentów międzykulturowych oraz romskich koordynowanej przez Fundację na rzecz Różnorodności Społecznej (FRS) dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność, Przyszłość”.